

haaber, man fra alle Sider vil være enig om at gaa frem paa en saadan Maade, at det kan være til Gavn for den Del af den danske Befolkning, der lever deroppe, og som efter min Mening har været i høj Grad tilsidesat, og som trænger til at blive støttet i betydelig højere Grad, end Tilfældet hidtil har været.

Hammerich: Jeg skal ligesom de to andre ærede Talere udtale min Tilslutning til det foreliggende Forslag med Ønsket om, at vi maa kunne faa noget ud af det i denne Samling. Det ærede Medlem for Esbjerg (Bluhme) er vel det eneste Medlem af Tinget, der kender nogenlunde til Forholdene i Grønland — ja, det ærede Medlem for Ringsted (Zahle) viste jo ogsaa i Fjor, at han har undersøgt dem ret nøje, men jeg tror dog, det ærede Medlem for Esbjerg er den eneste, der rigtig er kendt med disse Forhold. Vi andre ere derfor i og for sig lidt vanskeligt stillede, naar vi skulle behandle den foreliggende Sag. Den ærede sidste Taler har ganske sikkert Ret i, at det havde været naturligere, om den Betænkning, der er afgiven over dette Spørgsmaal, havde foreligget, inden vi fik Sagen til Behandling her. Da den imidlertid ikke gør det, forekommer det mig, at vi paa væsentlige Punkter maa opsætte vor Dom, til vi blive bekendte med denne Betænkning og i det hele komme til at behandle Sagen i et Udvalg.

Den ærede sidste Taler (Stauning) kritiserede forskellige Punkter, som det forekommer mig, man endnu ikke er i Stand til at have noget paalideligt Skøn over. Jeg er ganske vist ligesom han bleven staaende lidt ved, at man mener, der behøves 5 Aar til at foretage Adskillelse af Handelen og Administrationen. Men det er jo noget, man bedre kan skønne over, naar man har Kommissionsbetænkningen. Hvad der ogsaa har undret mig noget, er, at man har ladet Besejlingen af Grønland forblive under Administrationen og ikke har lagt den ind under Handelen, hvad der ganske sikkert maatte være det naturligste. Derimod kan jeg ikke følge den ærede sidste Taler i at forlange en saa afgjort Adskillelse af Handel og Administration, som han synes at ønske. Administrationen deroppe maa ganske sikkert sidde inde med et Kendskab til Befolkningen, som maa gøre det naturligt at holde fast ved, at den faar noget Indseende med, hvorledes Handelen drives i selve Grønland. Det er jo en Monopolhandel, og derfor er der et saa

betydeligt Hensyn at tage til Befolkningen, at den ikke ene og alene kan drives efter almindelige Handelsprincipper. Jeg kan i øvrigt være enig med den ærede sidste Taler i, at netop, naar man beholder den som Monopolhandel, bør alt det Udbytte, der bringes ud af de Produkter, Grønlænderne levere, komme disse til gode. Derimod synes jeg nok, at naar Talen er om, hvad der gennem Kryolit og Mineralier, hvis saadanne findes, kan bringes ud af Grønland, kan det maaske være rigtigt, at de faa en mindre Del af, medens det paa den anden Side forekommer mig fuldt berettiget, om det ellers kommer den danske Statskasse til gode. Dette med Hensyn til et af de mest betydende Punkter i den foreliggende Sag, Adskillelsen mellem Handel og Administration.

Hvad i øvrigt Forslaget indeholder om Ændringer i Administrationen og Forsøget paa at give Grønlænderne større Del og Ansvar i hele Styrelsen, kan jeg naturligvis give min fulde Tilslutning. Ganske særlig forekommer det mig rigtigt, at man har søgt at ændre disse Forhold paa en Maade, hvorved man kommer saa lidt bort fra de nuværende Forhold som muligt. Der er jo ikke Tvivl om, at den Maade, hvorpaa Grønland er blevet administreret fra dansk Side, er, selv om et og andet kan indvindes, i det hele fortjenstfuld. Hvem der har den største Fortjeneste, om den i første Række skal tillægges Hans Egede og hele den Maade, hvorpaa han gik frem overfor Grønlænderne, ved jeg ikke, men sikkert er det, at det er noget ret enestaaende, at denne lille uciviliserede Folkestamme er kommet i Berøring med Civilisationen uden at gaa til Grunde. Det er vist et ret enestaaende Eksempel paa noget saadant. Vi have ikke set det paa Sydhavsøerne, vi have ikke set det med Afrika-Negrene, i det hele taget ikke, i hvert Tilfælde ikke ofte, hvor uciviliserede Folk ere komne i Berøring med Civilisationen; som Regel gaa de til Grunde derunder. Naar det ikke er sket her, skyldes det vel hele den Maade, hvorpaa man er gaaet frem deroppe, særlig det, at man ikke i for høj Grad har ladet den fri Konkurrence være raadende. Det er det, der har ført med sig, at der hos Grønlænderne har været en fælles Følelse af Ansvar overfor hverandre og tillige en Respekt for, at man skal hjælpe sig selv. Det forekommer mig, man her i Forslaget med god Ret søger at blive i dette Spor. Jeg kan derhos ikke som den ærede sidste Taler se, at der er noget uberettiget i at lade